

Ewaluacja praktyk studenckich ciągłych realizowanych przez studentów Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w roku akademickim 2024/2025.

Raport z badań prowadzonych wśród studentów odbywających praktyki.

Wstęp

Na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie realizowany jest proces ewaluacji praktyk ciągłych. Badania były prowadzone wśród studentów realizujących praktykę.

Celem niniejszego raportu jest przedstawienie opinii studentów WNS UWM na temat zrealizowanych praktyk. Wyniki służą monitorowaniu przebiegu praktyk na WNS UWM, weryfikowaniu efektów kształcenia osiąganych w ramach praktyk ciągłych oraz doskonaleniu programów praktyk realizowanych na poszczególnych kierunkach.

Metodą badawczą był sondaż diagnostyczny przeprowadzony techniką ankiet wypełnianych online. Ankieta kierowana do studentów składała się z 19 pytań zamkniętych, 2 pytań otwartych oraz 4 pytań metryczkowych.

Ewaluacja praktyk ciągłych wśród studentów

Charakterystyka respondentów

Większość respondentów (33 osoby) stanowili studenci pięcioletnich jednolitych studiów magisterskich oraz studiów dwuletnich drugiego stopnia (Tabela 2); jeśli chodzi o kierunek byli to w większości studenci pedagogiki (42 osoby) (Tabela 3). Studenci studiów stacjonarnych stanowili 68% badanych (Tabela 1). Najczęstszym typem placówki, w której realizowano praktyki była szkoła podstawowa (63 osoby) (Tabela 4).

Tabela 1. Tryb studiów badanych studentów.

Tryb studiów	N	%
niestacjonarne	24	32
stacjonarne	52	68
Suma końcowa	76	100

Tabela 2. Stopień studiów badanych studentów.

Stopień studiów	N	%
studia trzyletnie pierwszego stopnia	10	13
studia dwuletnie drugiego stopnia	33	43
studia pięcioletnie jednolite magisterskie	33	43
Suma końcowa	76	100

Tabela 3. Kierunek studiów badanych studentów.

Kierunek studiów	N	%
pedagogika	42	55
pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna	33	43
psychologia	1	1
Suma końcowa	76	100

Tabela 4. Typ placówki, w której realizowana była praktyka ciągła.

Typ placówki	N	%
szkoła podstawowa	63	83
szkoła średnia	6	8
szkoła	2	3
zespół szkół	2	3
poradnia psychologiczno-pedagogiczna	2	3
szkoła specjalna	1	1
Suma końcowa	76	100

Organizacja praktyk na Wydziale Nauk Społecznych

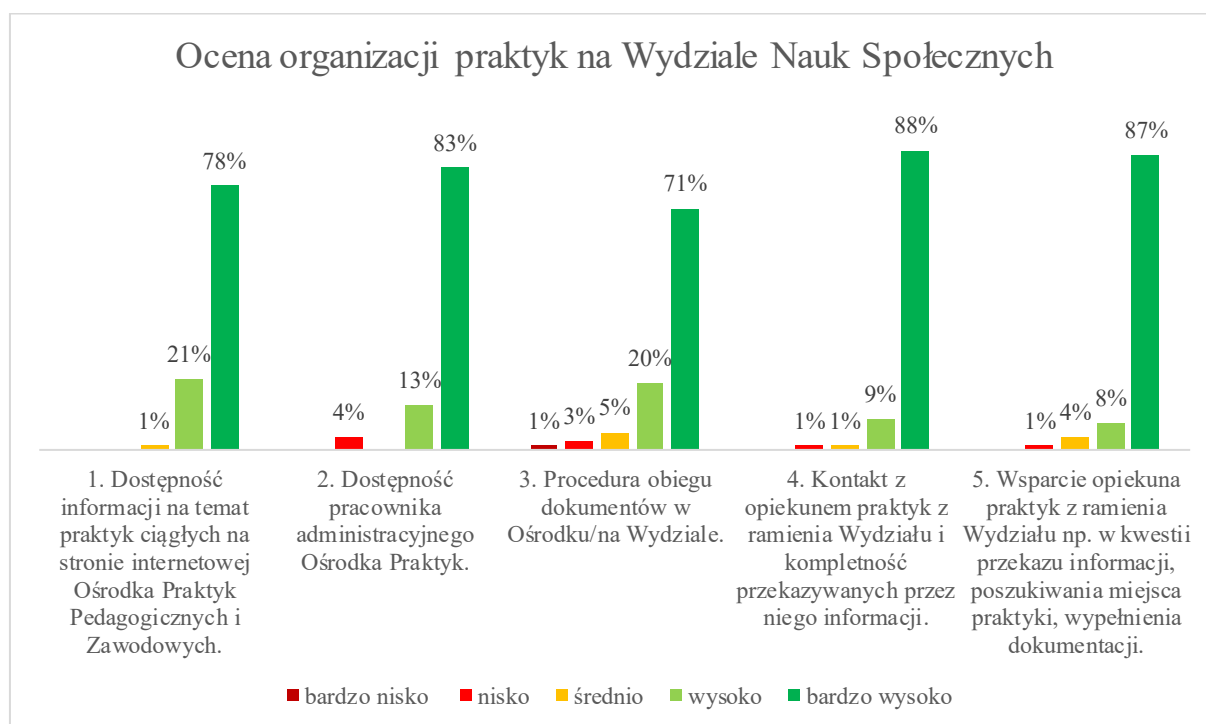
Ogólna dostępność informacji na temat praktyk została oceniona bardzo wysoko przez 78% respondentów oraz wysoko przez 21% respondentów (łącznie: 99%). Oznacza to, że Opiekunowie Praktyk na WNS i Ośrodek Praktyk Pedagogicznych i Zawodowych przekazują komunikaty w sposób zrozumiały i dostępny dla studentów.

Studenci wysoko ocenili dostępność pracownika administracyjnego Ośrodka: 83% respondentów oceniło dostępność bardzo wysoko, a 13% – wysoko (łącznie: 96%).

Większość studentów bardzo dobrze oceniła procedurę obiegu dokumentów w Ośrodku – 71% wskazało ocenę „bardzo wysoką”, a 20% – „wysoko” (łącznie: 91%).

Kontakt z opiekunem praktyk z ramienia WNS i kompletność przekazywanych przez niego informacji jest przestrzenią, w której odsetek wskazań oceny „bardzo wysoko” wyniósł 88%, a oceny „wysoko” – 9% (łącznie: 98%).

Pozytywna jest również ocena wsparcia opiekuna praktyk z ramienia WNS. Wsparcie oceniane jest „wysoko” lub „bardzo wysoko” przez 95% osób ankietowanych, zaledwie jedna osoba wskazała odpowiedź negatywną (Rysunek 1).

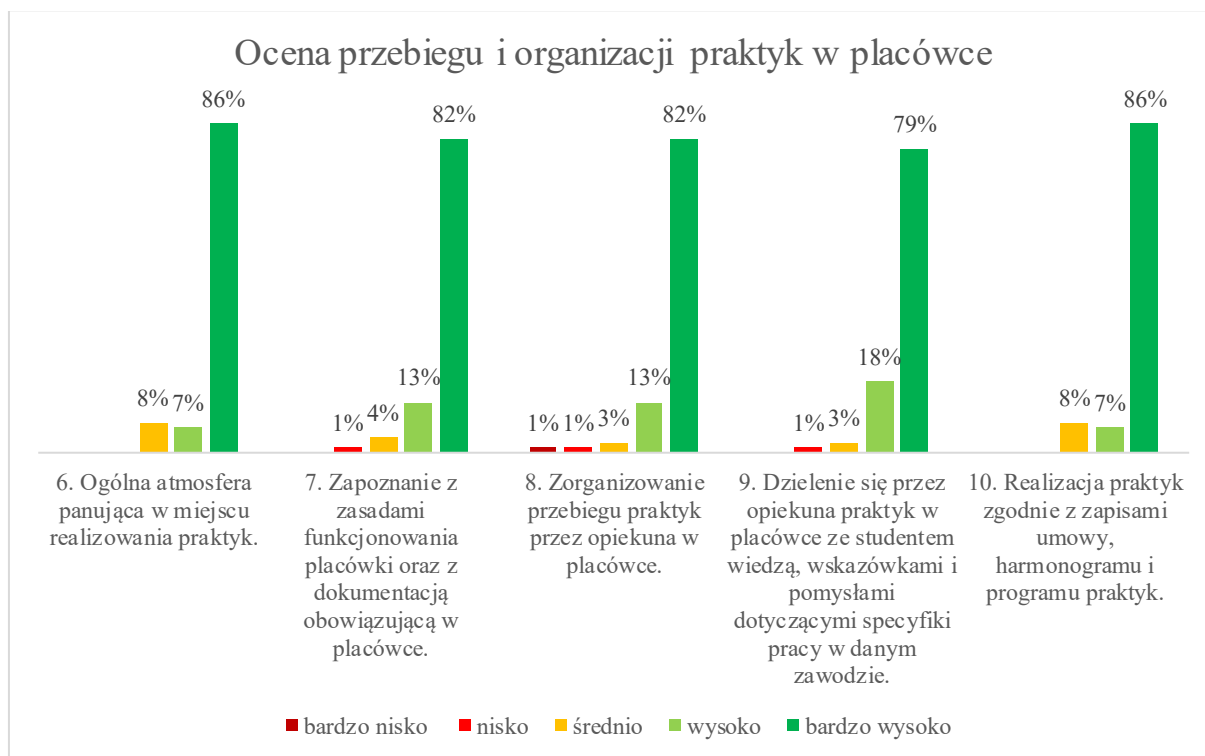
Rysunek 1. Ocena organizacji praktyk na Wydziale Nauk Społecznych UWM. Perspektywa studentów.

Przebieg i organizacja praktyk w placówce

Kolejny blok tematyczny dotyczył przebiegu i organizacji praktyk w placówce (Rysunek 2). Wszystkie elementy zostały ocenione wysoko lub bardzo wysoko, co można interpretować jako wartościowe wykorzystanie czasu przez praktykantów oraz jednostki realizujące praktyki.

Ogólna atmosfera panująca w miejscu realizowania praktyk uzyskała ocenę pozytywną (93%). Studentom nie sprawiło problemów również zapoznanie się z zasadami funkcjonowania oraz dokumentacją obowiązującą w placówce. Zdecydowana większość (82%) oceniła tę kwestię bardzo wysoko.

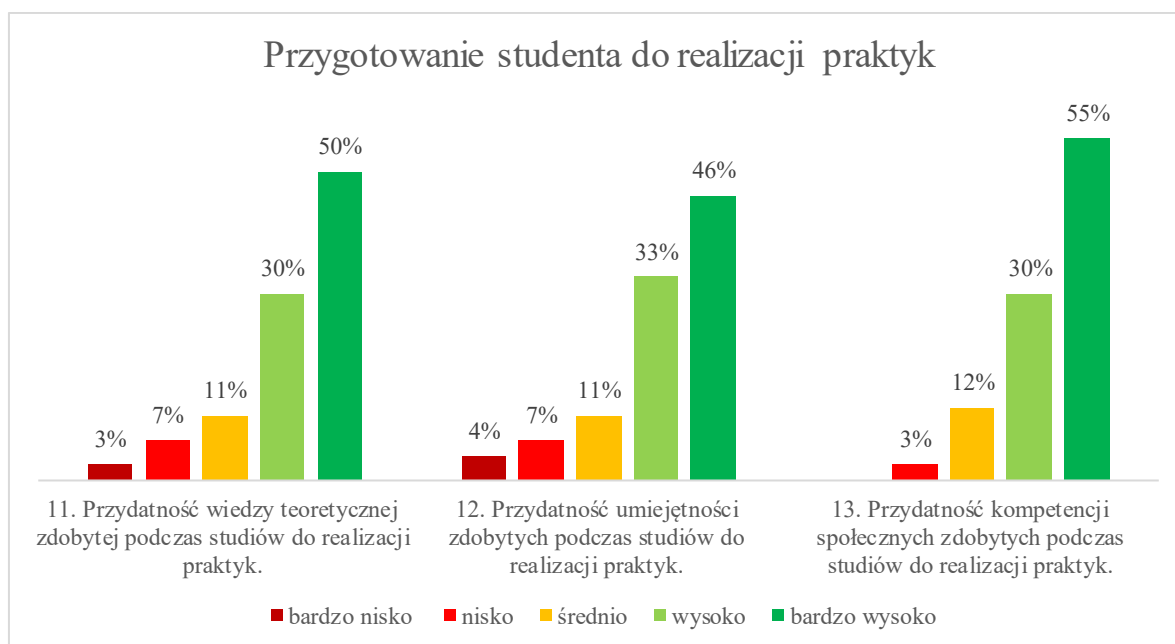
Podobnie kwestie zorganizowania przebiegu praktyk przez opiekuna oraz dzielenia się wiedzą oceniane są przez ankietowanych bardzo dobrze. Odsetek respondentów oceniających sposób organizacji na poziomie „wysokim” lub „bardzo wysokim” wynosił 95% ankietowanych. Sposób przekazania wiedzy, wskazówek i pomysłów dotyczących pracy i w zawodzie „wysoko” lub „bardzo wysoko” oceniło 97% osób. Nieznacznie niższy odsetek pozytywnych ocen dotyczył realizacji praktyk zgodnie z zapisami umowy, harmonogramu i programu praktyk (93%).

Rysunek 2. Ocena przebiegu i organizacji praktyk w placówce. Perspektywa studentów.

Przygotowanie studenta do realizacji praktyk

Przydatność wiedzy teoretycznej zdobytej podczas studiów „wysoko” lub „bardzo wysoko” oceniło 80% studentów. Bardzo podobnie studenci ocenili przydatność umiejętności zdobytych podczas studiów – „wysoko” lub „bardzo wysoko” oceniło 79%. Najlepiej została oceniona przydatność kompetencji społecznych – 85% oceniło pozytywnie (Rysunek 3).

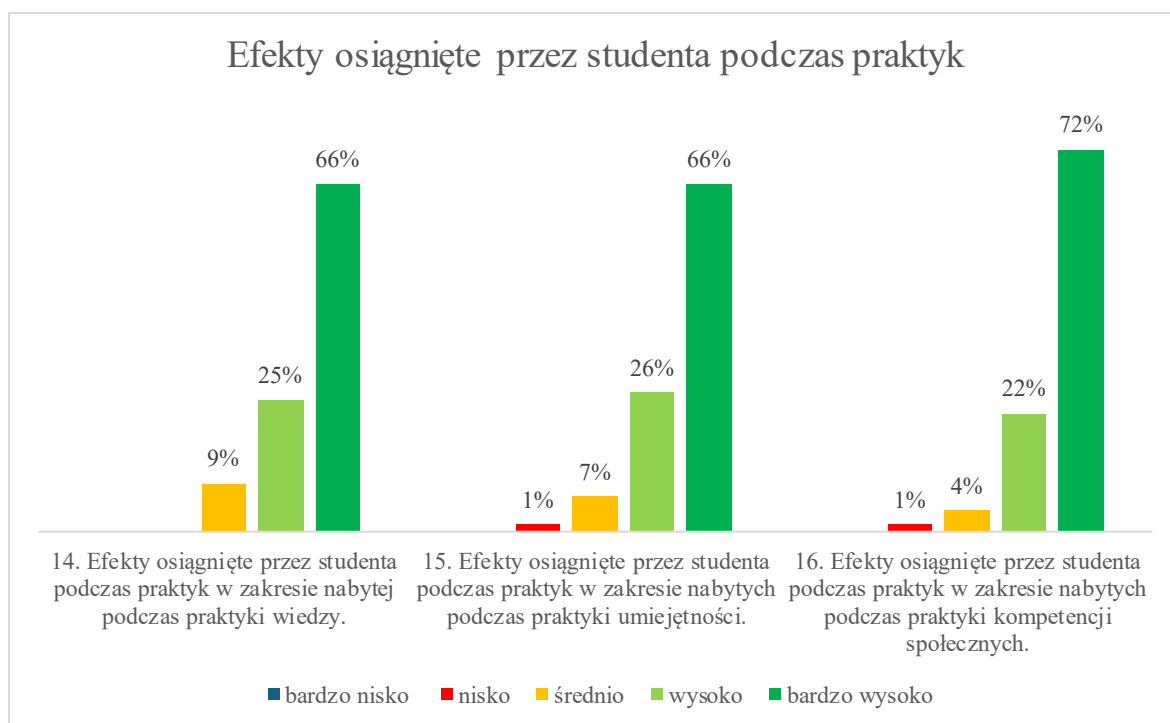
Rysunek 3. Przygotowanie studenta do realizacji praktyk. Perspektywa studentów.

Efekty osiągnięte przez studenta podczas praktyk

Ostatnią kwestią poddaną ocenie były efekty osiągnięte przez studentów podczas praktyk (Rysunek 4). Zaopiniowano je na ogół wysoko. Dla pytań w zakresie nabytych podczas praktyk umiejętności oraz kompetencji społecznych wystąpiły zaledwie pojedyncze odpowiedzi negatywne. Dla pierwszej z tych kategorii (efekty z wiedzy) odnotowano 91% uzyskanych odpowiedzi pozytywnych, w tym 66% jako „bardzo wysoko”.

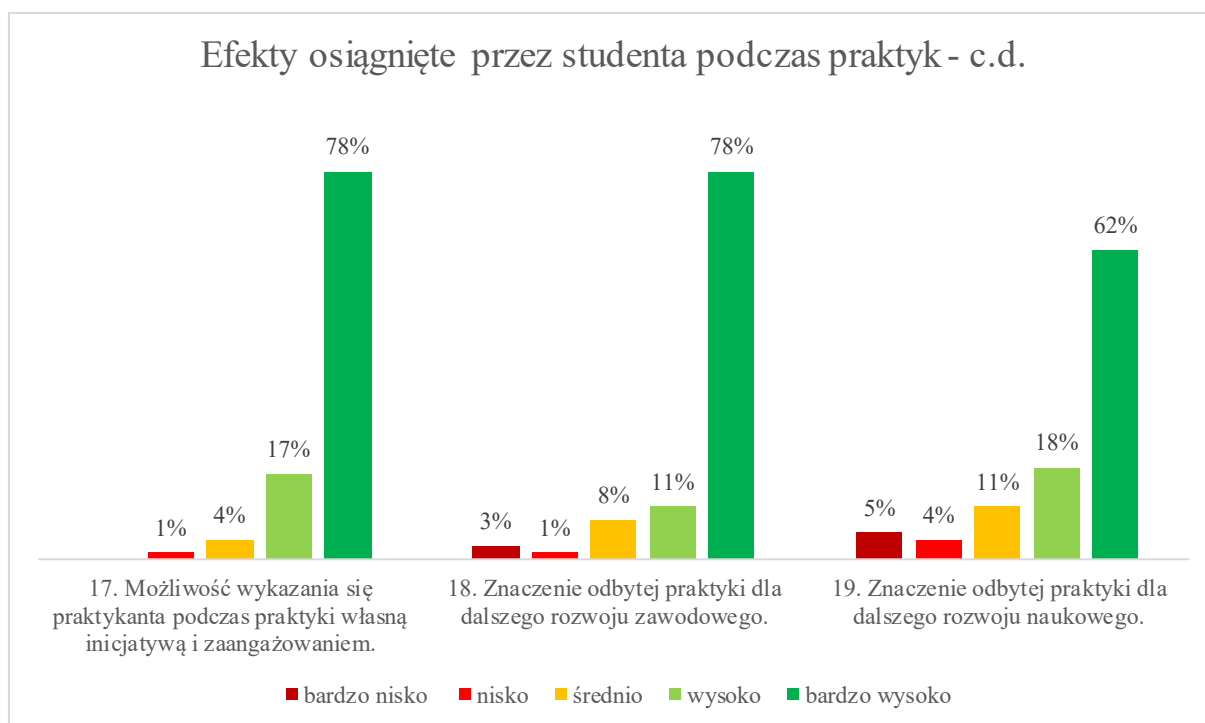
Bardzo podobnie prezentują się oceny nabytych umiejętności praktycznych. Można zaobserwować to zarówno w zakresie łącznie odpowiedzi pozytywnych (92%), jak i ocenionych jako „bardzo wysoko” – 66%.

Najlepiej studenci ocenili nabyte w trakcie praktyk kompetencje społeczne. Szczególnie widoczne jest to przy ocenie „bardzo wysoko”, która została wybrana przez aż 72% studentów. Ogólnie odpowiedzi pozytywne wynoszą 94%.

Rysunek 4. Ocena efektów osiąganych przez studentów podczas praktyk. Perspektywa studentów (cz. 1).

Studenci wysoko oceniali (Rysunek 5) możliwość wykazania się praktykanta podczas praktyki własną inicjatywą i zaangażowaniem (w sumie 95% ocen pozytywnych) i znaczenie odbytej praktyki dla dalszego rozwoju zawodowego (w sumie 89% ocen pozytywnych) i znaczenie odbytej praktyki dla dalszego rozwoju naukowego (80%).

Rysunek 5. Ocena efektów osiąganych przez studentów podczas praktyk. Perspektywa studentów (cz. 2).

Zmiany w sposobie myślenia o zawodzie po realizacji praktyki w opinii studentów

Studentom zadano pytanie o to, czy i co zmieniło się w ich sposobie myślenia o zawodzie po realizacji praktyk. Wielu studentów poczuło, że to czego uczyli się do tej pory, nie było w pełni adekwatne do realiów przyszłej pracy zawodowej.

„To czego nas uczą, a to co jest w rzeczywistości to zupełnie co innego.”

„Teoria nabyta na studiach niekiedy mało odnosi się do praktyki.”

„Studia nie pokazują naprawdę jak wygląda praca w szkole. Uświadomiłam sobie, że praca w szkole wymaga ogromu pracy od nauczyciela.”

„W szkole jest nastawienie na realizację programu i nie ma czasu na zgłębianie zagadnień za pomocą doświadczeń na zajęciach jak to robiliśmy podczas zajęć na uczelni. Zachowanie dyscypliny w klasie jest trudne.”

Praktyki umożliwiły wielu studentom podjęcie decyzji dotyczących własnej przyszłości zawodowej. Niektórzy doszli do wniosku, że wolą pracować z dziećmi w innym wieku, niż pierwotnie zakładali. Inni doszli do wniosku, że nie jest to zawód dla nich.

„Na początku wołałam pracować w przedszkolu. Po odbytej praktyce w szkole uważam, że jednak wole pracować w przyszłości w szkole podstawowej”

„Podczas praktyk czułam się bardzo dobrze i stałam się pewniejsza co do pracy w szkole podstawowej. Wcześniej nie byłam pewna co do pracy w szkole, ale praktyka w szkole trochę zmieniła moje nastawienie.”

„Upewniłam się, że po zakończeniu studiów chce pracować w zawodzie.”

„Myślę o zmianie kierunku, po praktyce wiem, że to nie dla mnie.”

Studenci-praktykanci mogli doświadczyć także realiów pracy w zawodzie i poznać, jakie dodatkowe obowiązki mogą ich czekać w przyszłości.

„Do momentu odbycia praktyk wychodziłam z założenia, że zawód nauczyciela świetlicy nie jest tak wymagający jak np. nauczyciela zawodowego. Teraz wiem, z upływem lat i zmianą podejścia do opieki nad dziećmi praca ta może być bardziej wymagająca, zwłaszcza jeśli mówimy o kontakcie z dziećmi i młodzieżą.”

„Bardzo ciężka praca, która wiąże się z minimalną ilością czasu prywatnego. Zarobki nieadekwatne do pracy, którą wykonuje nauczyciel.”

„Inna perspektywa, wiele działań, które wykonuje psycholog jest niewidocznych, dopiero, kiedy podejmuje się działania, one z czasem są zauważane. Jest to bardziej proces niż działanie, które od razu przynosi rezultaty. Ważną rzeczą jest współpraca różnych specjalistów.”

„Po odbyciu praktyki zrozumiałam, jak bardzo złożona jest praca pedagoga szkolnego. Przekonałam się, że pedagog to osoba, która zawsze idzie obok ucznia, w momencie, gdy inni są przeciwko. Uświadomiłam sobie, że istotna w owej pracy jest empatia, słuchanie, poświęcanie czasu i cierpliwość.”

Postulaty studentów dotyczące zmiany w obszarze organizacji praktyki

Ankietowani studenci mieli możliwość zgłaszania postulatów zmian w organizacji praktyk. Najczęstszym postulatem studentów była możliwość odbycia praktyk w innym terminie.

„Zdecydowanie termin, w którym nie do końca pracownicy mają czas dla praktykanta i nie za wiele się dzieje.”

„Zmiana miesiąca odbywania praktyk w szkole, ponieważ wrzesień jest miesiącem organizacyjnym w szkołach i często nie ma możliwości zobaczenia niektórych aktywności.”

„Jedyną zmianą, którą mogę zaproponować jest zmiana terminu realizacji praktyki tak by odbywała się dalej od rozpoczęcia roku szkolnego, gdyż we wrześniu panuje duży chaos związany z organizacją pracy w placówkach edukacyjnych i obecność

praktykanta może utrudniać pracę placówki co z kolei może odbić się na samej jakości praktyki.”

Dodatkowo wielu studentów wskazywało na problemy z tym jak były rozpisane godziny praktyk.

„Prowadzenie 40 godzin lekcji po 20 godzinach hospitacji to nie jest dobry pomysł.”

„Przeprowadzenie 40 godzin prowadzenia zajęć po tylko 20 godzinach hospitacji to ogromna przesada, nie mamy kiedy nawet poznać dzieci. Ponadto trzeba biegać między klasami, ponieważ klasy 1–3 nie mają nawet tylu godzin zajęć edukacji wczesnoszkolnej w tygodniu, aby zrealizować je w jednej klasie w tygodniu — jeśli chcemy być na hospitacji i prowadzeniu w jednej klasie, jest to nierealne.”

„Myślę, że podczas studiów mamy za mało możliwości obserwacji zajęć, dlatego myślę, że podczas praktyk ciągłych powinno być więcej takich możliwości. Uważam, że 20 godzin to zdecydowanie za mało.”

„Więcej godzin obserwacji zajęć, aby lepiej poznać uczniów.”

Ważnym postulatem było również ułatwienie “biurokracji” - zmniejszenie liczby dokumentów, wydłużenie terminów ich składania.

„Zbyt duża ilość dokumentacji w porównaniu do innych kierunków.”

„Więcej czasu na dostarczenie dokumentacji”.

„Uproszczona dokumentacja (mniej papierów do wypełnienia i donoszenia)”.

Podsumowanie

Przeprowadzone badanie wskazuje, że:

- Studenci bardzo dobrze oceniają organizację i przebieg praktyk ciągłych realizowanych na Wydziale Nauk Społecznych.
- Studenci nieco krytycznie oceniają własne przygotowanie do praktyk w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji wyniesionych z zajęć na Uczelni, choć oceny nadal są zdecydowanie pozytywne.
- Studenci bardzo wysoko oceniają efekty odbytych praktyk we wszystkich wymienionych w badaniu kategoriach.
- Również wysoko ocenione zostały możliwości wykazania się własną inicjatywą i zaangażowaniem podczas realizacji praktyk.
- Studenci wskazali, że praktyki umożliwiają głębsze zrozumienie zawodu i ułatwiają dokonywanie wyborów dotyczących własnej przyszłości zawodowej.

- W swoich postulatach studenci zaznaczyli potrzebę zwiększenia elastyczności podczas odbywania praktyk, zarówno pod względem terminu, jak i samych obowiązków oraz składanej dokumentacji.

Raport opracowały studentki socjologii:

Ilona Prokopowicz, Martyna Olszewska (Naukowe Koło Socjologów „Quaero”)

Opieka naukowa: dr Radosław Sierocki (Katedra Socjologii UWM)